

CULTURA ESPECTACLES

Talent emergent al metro de Drassanes

S'exposen els quatre projectes artístics guanyadors del concurs Mònica al Carrer

Cameron i el Cirque du Soleil s'associen

El director d'Avatar i la companyia de circ preparen una sèrie de pel·lícules en 3D

L'historiador manresà Joaquim Aloy renova i amplia la web dedicada a l'autor de la novel·la 'K.L. Reich'. Els nous continguts confirmen el seu nivell intel·lectual

Amat-Piniella en línia

Maria Palau
BARCELONA

Si fa temps que no visiten la web dedicada a Joaquim Amat-Piniella, un poderós megàfon de la vida i l'obra d'aquest intel·lectual que va patir durant cinc anys les tenebres del camp d'extermini nazi de Mauthausen, paga la pena que perdin un trist segon a la pantalla de l'ordinador. Un segon que, millor avisar-los, es pot convertir fàcilment en hores i hores de lectura perquè la web (www.memoria.cat/amat), iniciativa de l'incansable historiador Joaquim Aloy, s'ha ampliat ara amb una llargalista d'articles, imatges i documents inèdits, alguns de molt valuosos, per seguir la pista de la trajectòria aguda i molt desgraciada de l'autor de la novel·la *K.L. Reich*, un clàssic de la literatura universal sobre els camps nazis.

Des que l'escriptora Montserrat Roig va rescatar la seva història perduda en el túnel del temps i li va atorgar dignitat i reconeixement en el cèlebre llibre *Els catalans als camps nazis* (1977), Amat-Piniella (Manresa, 1913-Barcelona, 1974) s'ha erigit en un autèntic símbol d'una generació de prohoms que als anys trenta van saber conduir Catalunya cap a la seva normalització cultural, una aventura de coneixement que es va truncar radicalment amb la guerra i el franquisme.

D'aquí ve que un dels materials més rellevants

Fotografia inèdita d'Amat-Piniella i la seva dona al casament d'una neboda, el 1947. Maria Llaveries moriria al cap de dos anys ■ COL·LECCIÓ PERSONAL DE MARCEL AMAT

que s'han incorporat a la web són un centenar d'articles que va escriure a la premsa manresana de l'època. Uns textos, molt desconeguts, que confirmen el nivell intel·lectual d'un jove que, amb disset, divuit i dinou anys, tenia un pou profund de coneixements "i una finestra oberta al món", emfasitza Aloy, fos per parlar de cinema, teatre, literatura, arts plàstiques, música,

com també, és clar, de política. De la relació Catalunya-Espanya, i en concret de l'Estatut de Núria, va escriure: "A través de les manifestacions dels caps polítics dels partits que els integren, hom arriba a entreveure que tota llur comprensió del nostre plet no ultrapassa aquell límit que els permet agafar unes tisores i fer retalls per ací i per allà. Llevat dels que no ens volen donar res, els un

intenten escatimar-nos la hisenda, els altres l'ensenyament, els altres la justícia, els altres l'idioma, els altres el turisme... De fer cas dels uns i dels altres ens quedariem amb les cobertes". Els sona?

Militant d'Esquerra Republicana, quan va esclatar la guerra es va fer voluntari de l'exèrcit republicà, va estudiar a l'Escola Popular de Guerra de la Generalitat i va ser desti-

nat al front d'Andalusia. El juliol del 1939 va passar la frontera. Llavors va començar un periple per camps francesos, fins que el 1941 va caure a mans de la policia alemanya, que el va deportar a Mauthausen. Una experiència terrible que, en ser alliberat, va

Després de patir les tenebres de Mauthausen, Amat-Piniella va novel·lar la seva experiència

novel·lar a *K.L. Reich*. No la va poder publicar fins al 1963, això sí, sense alguns fragments que ell mateix va eliminar per por de la censura -Edicions 62 va publicar el text sencer el 2001- i sense una introducció que es pot llegir a la web -el document que, per cert, més consultes rep.

D'entre els nous documents que Aloy ha trobat fent recerca en arxius diversos, hi ha un sucós informe que va fer l'Ajuntament de Manresa el 1946 -any que Amat-Piniella va tornar a Catalunya-. El fiscal instructor de la Causa General de València havia demanat a l'alcalde de la capital del Bages que "con toda urgencia y previas las necesarias indagaciones informe de la actua-

ción e ideología de Joaquín Amat Piniella, empleado municipal [havia estat el secretari personal de l'alcalde]". El consistori manresà va contestar que era impossible que hagués comès cap delictes de sang: "[...] habiendo facilitado en las primeras semanas de la revolución roja un salvoconducto al hoy teniente de alcalde de este ayuntamiento, Don Ángel Badia, para que pudiese escapar de la persecución marxista".

Quan va tornar a Catalunya, la vida tampoc no va ser amable amb ell. El 1949 moria la seva dona (Maria Llaveries, una mestra d'escola depurada a qui la web dedica un apartat propi), i quedava sol, malvist i controlat, amb un fill de tres anys per criar. Sense cap possibilitat de poder continuar explotant el seu potencial intel·lectual.

El fill d'Amat-Piniella, Marcel Amat, ha jugat una carta transcendental en la difusió del llegat del seu pare. Ja l'any 2001, i gràcies a la intermediació d'Aloy, va lliurar una maleta a l'Arxiu Comarcal del Bages. Recentment, ha fet una altra donació que, entre d'altres, inclou el seu DNI renovat pocs mesos abans de morir (potser és la darrera foto que es va fer) i un certificat de la indemnització que va rebre del govern alemany. Aquests també són ara nous continguts de la web, que s'ha pogut renovar i ampliar gràcies a un ajut de la Institució de les Lletres Catalanes. ■